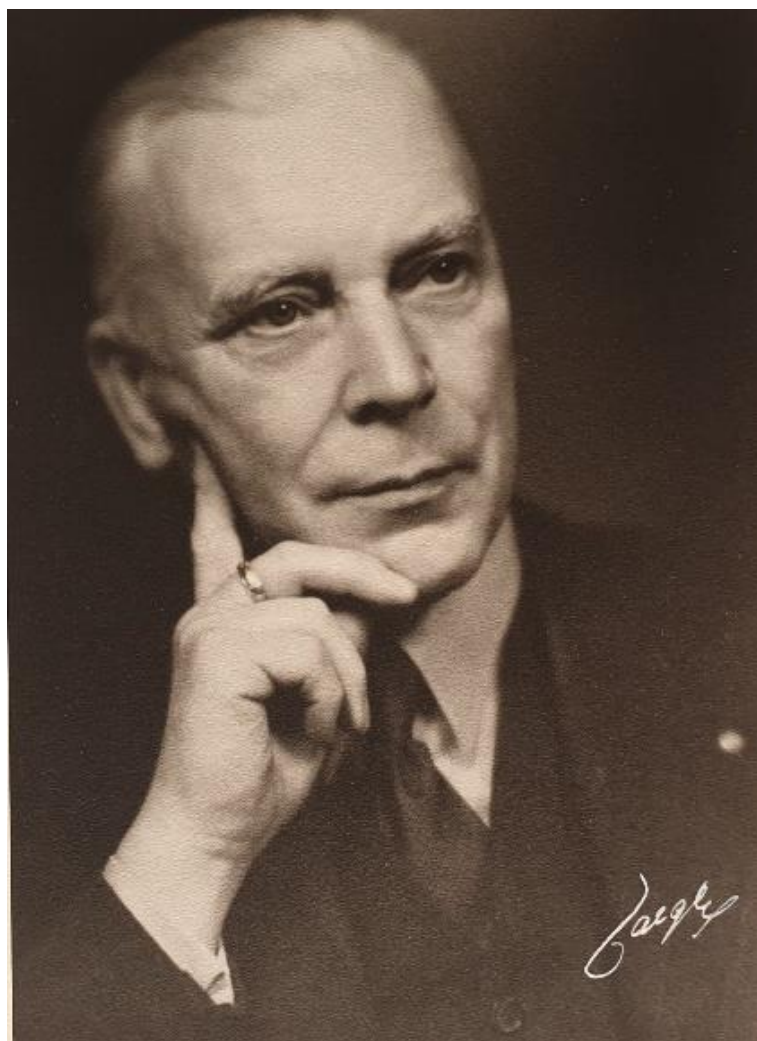

Harald Trolle 1886–1956

Ulf Malmström
Rönninge 2024

Carl Harald Trolle föddes 3 juli 1886 i Östersund, där hans far Helmer Trolle var stationsbokhållare.

Han hade två äldre bröder, Carl Ragnar, som firade sin treårsdag dagen före Haralds födelse, och Carl Torsten, som då bara var 14 månader, och som skulle avlida mindre än två månader senare.

När staten 1891 löste in Malmbanan¹ från det engelska bolag, som byggt den, blev Helmer Trolle den förste stationsinspektorn i Boden. Posten blev ännu viktigare när järnvägen söderifrån nådde Boden 1894. I Boden föddes också Haralds enda syster, Lisa, år 1892, och där bodde familjen kvar tills de flyttade till Krylbo 1905.

Faderns förflyttning till Krylbo blev viktig för Harald, för det var där han träffar sin blivande fru, Ruth Ponsbach. Hennes far Wilhelm var den förste stinsen i Krylbo. Han och hans fru hade båda avlidit redan 1903, men en av deras döttrar bodde kvar. och enligt familjetraditionen sågs Harald och Ruth första gången då Ruth var på besök hos systemen och råkade titta ut genom ett fönster när Harald gick förbi.²

Höstterminen 1897 började Harald i läroverket i Gävle. Där hade han släktingar (mormor, moster och mormors syster), och det var väl därför han valde Gävle, trots att det fanns läroverk på närmare håll. Under sin tid där utmärkte han sig bland annat med att vid gymnasiets idrottsförenings tävlingar bli trea i *höjd-språng* med 1 meter 26 centimeter. Han började också redan då sitt författarskap – först poesi men redan nu tidningsartiklar om aktuella ämnen. Dikten Mitt Hem publicerades 1902 i tidningen Såningsmannen

¹ Den gick då bara mellan Luleå och Gällivare men förlängdes 1898–1902 till Narvik.

² I Krylbo finns nu både Trolles väg och Ponsbachs väg, och mamma Carin tyckte det var trevligt att promenera där när hon besökte oss på 1970-talet.

*Mitt hem är det ställe på jorden,
där allting mig kärast är;
dess plats är ett paradiset vorden,
och världen är vackrast just där*

*Jag trånar till hembygdens gränar
och till allt, hvad som finnes där än.
Det är ibland som jag anar,
Att min väg leder dit igen.*

*Men får jag ej se mer det kära.
Än se'n! – Jag har minnet dock kvar.
Det hjälper mig saknaden bära,
Och det tröstar i längtans dar.*

*Hur fattig jag är, dock det minnet
Gör mig mäktig och rik som en kung.
Den bär frukt uti mannasinnet,
Den lycka jag njutit som ung.*

Harald tog studentexamen i Gävle 1905 och fortsatte till Uppsala, där han redan året därpå avlade kansliexamen (en i huvudsak juridisk examen, som normalt tog två år). Det var kanske vid examen då, som han fick sitt cigarrettetui i silver med monogram. Det är i alla fall märkt 15/11 1906.

Under sommaren 1906 gjorde han studieresor i Tyskland, Österrike, Schweiz och Frankrike. Hans besök i Berlin blev mycket omtalat, som denna tidningsartikel i Arbetarbladet i Gävle visar

En Gävlebos bragd i Berlin

Från Berlin skrives till Sv D: Natten mellan måndag och tisdag råkade tvänne hästar, som drogo en droska, av någon anledning bli skrämda och satte av i sken i riktning mot Friedrichsstrasse. Kusken, som i villervallan totalt tappade huvudet, kunde icke häjda hästarna; och det hela hade kunnat ta ett olyckligt slut, om icke en person, som av

en händelse befann sig på trottoaren, insett betydelsen av snabb handling och rusat på hästarna. Han fattar tag i den ena hästens tygel och slungar sig på detta sätt upp på hästryggen, och lyckas härifrån stilla hästarne. Allt detta var ett ögonblicks värk. När personerna i vagnen därpå ville tacka sin räddare var han försvunnen. En person, som tillfrågade honom vem han var, fick till svar: "En svensk student". Genom efterforskningar som på privat väg gjorts har man lyckats konstatera att den unge svensken var Harald Trolle från Gävle.

Det upplyses emellertid att den farliga bragden icke avlupit utan smärre skador för kand Trolle, som träffats i högra underbenet av en spark från hästen. Den hjältemodiga bragden hade icke blivit obelönad, i det att kand Trolle från de räddade fått mottaga ett guldarmband samt en synnerligen vacker urkedja, försedd med monogram.

Harald Trolle, son till stationsinspektoren vid Krylbo med samma namn, är just icke obekant för Arbetarbladets läsare. Titt och ofta, särskilt under den sist förflutna hösten, vintern och våren har hans signaturer varit synliga under såväl vers som prosa i vår tidnings spalter. Vi lyckönska honom till at han vågat bestiga ej blott pegasens utan även hästar i fullt sken.

Harald var kanske litet osäker om vilket yrke han skulle välja. Inför höstterminen 1907 skrevs han in som student vid University of London, men i församlingsboken för Folkärna står han som *stamanställd*, och när han i juli 1907 utnämndes till konsulsaspirant vid UD *med attachés namn, heder och värdighet* (den yngste attachén någonsin) genomgick han just kavalleriskolan i Umeå.

Han placerades vid generalkonsulatet i London (han kombinerade antagligen detta med de planerade studierna där). Det var

tydiligen inte någon hälsosam arbetsplats enligt en notis från 31 mars 1908.

***I lunginflammation** har svenska attachén i London Harald Trolle insjuknat. Sjukdomen är ovanligt häftig och patienten har under ett par dagar sväfvat mellan lif och död. Han vårdas af tvänne läkare. Temperaturen har i regeln varit 40 grader.*

Sjukdomen anses vara en följd af den synnerligen bristfälliga generalkonsulatslokalen i London. Som bekant reducerades vid löneregleringen inom generalkonsulatet kostnaden för lokalhyra under det af generalkonsuln angifna minimibeloppet.

Inom släkten finns ett fotografi av Harald och Ruth med påskriften *London 1908*, så Ruth kanske besökte honom med anledning av sjukdomen.

Redan 30 juni omplacerades han till generalkonsulatet i Helsingfors (Finland tillhörde då fortfarande Ryssland). Även i Helsingfors utmärkte han sig enligt en notis i Helsingfortidningen *Nya Pressen* i januari 1910.

I går kväll just som ångaren Sylvia lagt ut från Drumsöbryggan sökte en bättre klädd mansperson kasta sig ombord på båten men slintade och var nära att falla i sjön och klämmas mellan bryggan och båten. Tack vare ett kraftigt grepp af svenske konsulatssekreteraren Trolle lyckades man dock rädda mannen, som sedermera hela vägen in till staden uppträdde på ett synnerligen förargelseväckande sätt ombord.

Harald utnämndes 29 december 1910 till andre kanslist vid generalkonsulatet i London och återvände alltså dit, och där var han placerad när Ruth och han gifte sig i Stockholm 10 september 2011. I London föddes deras äldste son Carl-Göran 1912.

I januari 1914 utnämndes Harald till vicekonsul i Ryssland med placering i Archangelsk under seglationsperioden och i S:t Petersburg på vintern. Inför att den äldsta dottern, Carin, ska födas reser Rut och Carl-Göran till Stockholm i början av april, och stannar där. Harald vill resa över, när dagen för nedkomsten närmar sig, men får inte pågå världsläget utan måste resa upp till Archangelsk. Carin föds 23 juli, och bara en vecka senare bryter 1:a världskriget ut.

I oktober är Ruth och barnen tillbaka i Petrograd (som S:t Petersburg döpts om till), och nästa sommar reser hela familjen med till Archangelsk, men 1916 kanske läget där blev för svårt, och därför tillbringar Ruth och barnen då sommaren i Rönninge (500 m från det hus där vi bor idag). Bland breven mellan de båda den sommaren kan man se att de är ”stinsbarn”, t ex när Ruth skriver:

Haralds diplomatpass

*I dag ha kusinerna lekt så tillsammans ö badat ö haft så roligt.
I kväll 7.34 em reste de alla igen.*

I slutet av 1916 utnämns Harald till konsul i Omsk i Sibirien, över 3 000 mil från S:t Petersburg, men han tillträder aldrig posten där³, utan tar avsked och flyttar till Stockholm och blir chef för en nystartad avdelning för ryska affärer inom Svenska Handelsbanken.

Året därpå blir han VD för Nya Banken, en bank med stora affärer med Ryssland, och vars ställning snart blev prekär, inte minst p g a utvecklingen efter revolutionen i Ryssland. Harald avgick som VD i februari 1920, och två månader senare trädde banken i likvidation. Själv återgick han till Svenska Handelsbanken som chef för bankens kontor i Hudiksvall.

År 1926 flyttar familjen till Umeå, där Harald utnämns till chef för kontoret med ansvar för alla kontor i distriktet. Nu har familjen utökats med ytterligare fyra barn: Björn 1917, Brita 1919, Ingrid 1922 och Kerstin 1923.

År 1930 förflyttas han till Kalmar⁴ där han blir kvar till sin pensionering 1947. Då flyttar han och Ruth till Stockholm och bosätter sig på Narvavägen 29. Fem av barnen med familjer bor i Stockholmsområdet, och varje lördagseftermiddag har Harald och Ruth öppet hus, då barnens familjer oftast kommer dit och dricker kaffe, för familjen Malmströms del tills vi flyttar till Karlstad 1954.

Under alla år fortsätter Harald med sitt författarskap och gav totalt ut åtta böcker, varav den mest kända, "Överste Gustafsson: Gustaf IV Adolfs liv efter avsättningen" gavs ut år

³ För släktens fortbestånd är det kanske skönt att familjen inte befann sig i Sibirien vid ryska revolutionen på hösten 1917.

⁴ De bor på Storgatan 16 i en pampig tjänstelägenhet i två plan ovanpå banklokalen.

1923. Han skrev också en stor mängd artiklar om historiska och utrikespolitiska ämnen, i hans efterlämnade klippböcker har jag hittat 401 artiklar (och jag har inte alla klippböcker), och de bidrog säkert till hans försörjning. Han håller sig informerad med hjälp av många kontakter, inte minst från tiden som diplomat, och besöker bland annat kung Farouk i Egypten.

Han var också under många år aktiv inom Rotary och blev år 1945 medlem i Rotary Internationals överstyrelse, och reser utomlands flera gånger även för Rotary, bl a till USA.

Harald och Ruth stod varandra mycket nära. 1946 reste Harald utomlands – det kanske var då han åkte till Egypten – och då lämnade han detta brev hemma.

Till Ruth.

Om något skulle hända mig under min resa

Min egen älskade Ruth!

Innan jag ger mig av på min långa resa så vill jag skriva dessa rader, som skola nå dig, om någonting skulle komma att hända mig. Man vet ju så litet och man bör vara förberedd.

Jag vill då så innerligt och varmt, som det är mig möjligt, tacka Dig för allt som Du varit för mig under dessa snart fyrtio år, under vilka våra öden varit förenade. Du har varit den mest underbara livsledsagerska, som man någonsin kunnat tänka sig, och Du har blivit mig kärare och kärare för varje dag som gått. Jag kan inte tänka mig huru det skulle ha varit utan Dig, och jag kan inte nog tacka Dig för allt, Du käraste lilla Ruth. Skulle någonting hända mig under denna resa, så skall Du vara förvissad om, att mina sista tankar skola söka Dig i mitt sista ögonblick – Dig och barnen. Och jag vill då bara hoppas – nej, jag är övertygad om att barnen skola bliva Dig en ersättning, ty de ha ju

alltid varit så snälla, rara, hemkära och präktiga. Gud välsigne Dig och dem. ...

Och så till slut vill jag än en gång tacka Dig, Du allra käraste lilla Ruth, för allt vad Du varit för mig och barnen under alla de år, då vi haft Dig. Är det underligt att vi alla och i synnerhet jag hålla så innerligt av Dig, älska Dig så högt, då Du har varit och alltjämt är en så god, så älsklig, så klok och så kärleksfull människa. Gud välsigne Dig, Du min egen älskade flicka.

Din egen Harald

Ruth var klen på äldre dar; hon hade problem med hjärtat och synen. Harald tog väl hand om henne, och det var underförstått att hon skulle dö före honom. Men så blev det inte.

År 1956 klagar han i brev över värk i magen. Han tas in på sjukhus, men proverna ger inget entydigt besked. Man beslutar sig för en operation, och när den genomförs 25 juli 1956, konstateras spridd cancer. Han förblöder på kvällen efter operationen; han led av en form av blödarsjuka (jag minns att han alltid måste ha gul blodstillande vadd i närheten, när han rakade sig).

Ruth dör åtta månader senare, i mars 1957.